P10_TA(2024)0041

Genetski modificirani kukuruz MON 810

Rezolucija Europskog parlamenta od 26. studenoga 2024. o Provedbenoj odluci Komisije (EU) 2024/1828 o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadržava genetski modificirani kukuruz MON 810 i sastoji se od njega te hrane i hrane za životinje proizvedene od genetski modificiranog kukuruza MON 810, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Provedbene odluke Komisije (EU) 2017/1207 (2024/2840(RSP))

(C/2025/1800)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Provedbenu odluku Komisije (EU) 2024/1828 o produljenju odobrenja za stavljanje na tržište hrane za životinje koja sadržava genetski modificirani kukuruz MON 810 i sastoji se od njega te hrane i hrane za životinje proizvedene od genetski modificiranog kukuruza MON 810, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Provedbene odluke Komisije (EU) 2017/1207 ([1]),

— uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje ([2]), a posebno njezin članak 11. stavak 3. i članak 23. stavak 3.,

— uzimajući u obzir glasovanje Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 26. travnja 2024. i na kojem nije doneseno mišljenje te glasovanje žalbenog odbora od 29. svibnja 2024. na kojem, isto tako, nije doneseno mišljenje,

— uzimajući u obzir članak 11. Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije ([3]),

— uzimajući u obzir mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) doneseno 30. studenog 2023. i objavljeno 19. siječnja 2024. ([4]),

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije u kojima se protivi odobravanju genetski modificiranih organizama („GMO”) ([5]),

— uzimajući u obzir članak 115. stavke 2. i 3. Poslovnika,

— uzimajući u obzir Prijedlog rezolucije Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane,

A. budući da je Društvo Bayer Agriculture BV, sa sjedištem u Belgiji, Komisiji 6. listopada 2022. u ime društva Bayer CropScience LP, sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama, podnijelo zahtjev za produljenje provedbenih odluka 2013/649/EU ([6]) i (EU) 2017/1207 ([7]); budući da se u skladu s člankom 11. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 razdoblje važenja odobrenja genetski modificiranog peluda proizvedenog od genetski modificiranog kukuruza MON 810 (genetski modificiran kukuruz) za uporabe u hrani obuhvaćene Provedbenom odlukom 2013/649/EU automatski produljuje do donošenja odluke o zahtjevu za produljenje;

([1]) SL L, 2024/1828, 4.7.2024., ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401828.
([2]) SL L 268, 18.10.2003., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) Znanstveno mišljenje EFSA-ina Povjerenstva za genetski modificirane organizme o procjeni genetski modificiranog kukuruza MON 810 radi produljenja odobrenja na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 (zahtjev GMFF-2022-9450), EFSA Journal 2024;22(1):8489, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2023.8031.
([5]) Parlament je u osmom sazivu donio 36, a u devetom sazivu 38 rezolucija u kojima se protivi odobravanju GMO-a.
([6]) Provedbena odluka Komisije 2013/649/EU od 6. studenoga 2013. o odobravanju stavljanja na tržište peluda proizvedenog od kukuruza MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 302, 13.11.2013., str. 44., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2013/649/oj).
([7]) Provedbena odluka Komisije (EU) 2017/1207 od 4. srpnja 2017. o obnovi odobrenja za stavljanje na tržište proizvoda od genetski modificiranog kukuruza MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) na temelju Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 6.7.2017., str. 18., ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017D1207).

B. budući da je EFSA 30. studenoga 2023. donijela pozitivno mišljenje, koje je objavljeno 19. siječnja 2024.;

C. budući da je genetski modificirani kukuruz izmijenjen kako bi proizvodio insekticide („Bt-toksine”);

Neriješena pitanja koja se odnose na Bt-toksine

D. budući da se u brojnim studijama navodi da su nakon izloženosti Bt-toksinima zabilježeni popratni učinci koji mogu utjecati na imunosni sustav i da neki Bt-toksini mogu djelovati kao adjuvansi ([8]), što znači da mogu povećati alergena svojstva drugih proteina s kojima dolaze u kontakt;

Bt-usjevi: utjecaj na neciljne organizme

E. budući da upotreba genetski modificiranih Bt-usjeva dovodi do kontinuirane izloženosti ciljnih i neciljnih organizama Bt-toksinima, za razliku od upotrebe insekticida, kad dolazi do izlaganja pri prskanju i tijekom ograničenog vremenskog razdoblja;

F. budući da se pretpostavka da Bt-toksini pokazuju jedan ciljni način djelovanja više ne može smatrati točnom i ne mogu se isključiti učinci na neciljne organizme; budući da stižu izvješća o sve većem broju neciljnih organizama koji su višestruko pogođeni; budući da se u nedavnom pregledu spominje 39 stručno recenziranih publikacija u kojima se izvještava o znatnim štetnim učincima Bt-toksina na mnoge vrste „izvan dometa” ([9]);

Primjedbe država članica

G. budući da su države članice tijekom tromjesečnog razdoblja savjetovanja dostavile EFSA-i brojne primjedbe ([10]), između ostalog da bi podatke o sastavu genetski modificiranog kukuruza trebalo provjeriti i ponovno analizirati te da bi analiza trebala ispuniti postojeće zahtjeve EFSA-e, među ostalim ispitivanje istovjetnosti, te da pregled literature nije uključivao studije o sudbini proteina Cry1Ab u okolišu ili o mogućim učincima ostataka Bt-usjeva na neciljne organizme, što je problematično jer publikacije upućuju na to da prijenos s genetski modificiranog kukuruza na gnojivo može dovesti do izloženosti organizama u tlu proteinu Cry1Ab i da to može imati negativne učinke na organizme u tlu s posljedicama za biološku raznolikost i usluge ekosustava;

H. budući da se u Uredbi (EZ) br. 1829/2003 navodi da genetski modificirana hrana ili hrana za životinje ne smije imati nepovoljne učinke na zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da Komisija pri sastavljanju svojih odluka mora uzeti u obzir sve relevantne odredbe prava Unije i ostale legitimne čimbenike relevantne za predmet koji se razmatra; budući da bi takvi legitimni čimbenici trebali obuhvaćati obveze Unije u okviru ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda (UN) i Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti;

Smanjenje ovisnosti o uvezenoj hrani za životinje

I. budući da je jedna od pouka izvučenih iz krize prouzročene bolešću COVID-19 i rata u Ukrajini koji je u tijeku potreba da Unija okonča ovisnost o nekim ključnim materijalima; budući da predsjednica Komisije Ursula von der Leyen u mandatnom pismu od kandidata za povjerenika Christophea Hansena traži da razmotri načine za smanjenje uvoza kritičnih vrsta robe ([11]);

([8]) Vidjeti pregled Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., „An overview of the safety and biological effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in mammals” (Pregled sigurnosti i bioloških učinaka Cry toksina izazvanih bakterijom Bacillus thuringiensisa kod sisavaca), Journal of Applied Toxicology, svibanj 2016., 36, 5, str. 630. – 648., https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([9]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design (Insekticidni Bt-usjevi – EFSA-in pristup procjeni rizika za neuspješno dizajnirane genetski modificirane Bt-biljke), RAGES 2020., str. 4, https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf; Vidjeti primjerice, Hilbeck, A., Otto, M., „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment”(Specifičnost i kombinatorički učinci toksina Cry Bacillus thuringiensisa u kontekstu procjene okolišnog rizika GMO-a), Frontiers in Environmental Science 2015, 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([10]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8489&file=efs28489-sup-0008-Annex_8.pdf.

([11]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

Nedemokratsko donošenje odluka

J. budući da na glasovanju Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje iz članka 35. Uredbe (EZ) br. 1829/2003, koje je održano 26. travnja 2024., nije doneseno nikakvo mišljenje, što znači da kvalificirana većina država članica nije podržala odobrenje; budući da nakon glasovanja 29. svibnja 2024. žalbeni odbor ponovno nije donio mišljenje;

K. budući da je Parlament u svojem osmom sazivu donio ukupno 36 rezolucija u kojima se protivi stavljanju na tržište genetski modificiranih organizama za hranu i hranu za životinje (33 rezolucije) i uzgoju genetski modificiranih organizama u Uniji (tri rezolucije); budući da je Parlament u svojem devetom sazivu donio 38 prigovora na stavljanje genetski modificiranih organizama na tržište;

L. budući da Komisija i dalje izdaje odobrenja za genetski modificirane organizme unatoč tome što je i sama priznala postojanje demokratskih nedostataka te usprkos izostanku potpore država članica i prigovorima Parlamenta;

M. budući da onda kad u žalbenom odboru davanje odobrenja nije podržala kvalificirana većina država članica nije potrebno mijenjati zakonodavstvo kako bi se Komisiji omogućilo da uskrati odobrenje za genetski modificirane organizme ([12]);

N. budući da je 2. srpnja 2024. Komisija obnovila odobrenje za stavljanje na tržište genetski modificiranog kukuruza;

1. smatra da se Provedbenom odlukom (EU) 2024/1828 prekoračuju provedbene ovlasti predviđene Uredbom (EZ) br. 1829/2003;

2. smatra da Provedbena odluka (EU) 2024/1828 nije u skladu s pravom Unije jer nije spojiva s ciljem Uredbe (EZ) br. 1829/2003, a on je, u skladu s općim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ([13]), pružanje osnove za visoku razinu zaštite života i zdravlja ljudi, zdravlja i dobrobiti životinja, interesa okoliša i potrošača u pogledu genetski modificirane hrane i hrane za životinje, uz istovremeno jamčenje uspješnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta;

3. traži od Komisije da povuče Provedbenu odluku (EU) 2024/1828;

4. pozdravlja činjenicu da je Komisija u dopisu zastupnicima od 11. rujna 2020. konačno uvidjela potrebu da se pri donošenju odluka o odobravanju genetski modificiranih organizama u obzir uzme održivost ([14]); međutim, izražava duboko razočaranje zbog toga što Komisija i dalje odobrava uvoz genetski modificiranih organizama u Uniju unatoč stalnim prigovorima Parlamenta i činjenici da većina država članica glasuje protiv;

5. ponovno apelira na Komisiju da u obzir uzme obveze Unije na temelju međunarodnih sporazuma, kao što su Pariški sporazum o klimatskim promjenama, Konvencija UN-a o biološkoj raznolikosti i ciljevi održivog razvoja UN-a; ponavlja poziv da se nacrti provedbenih akata poprate obrazloženjem u kojem se objašnjava na koji se način poštuje načelo „nenanošenja štete” ([15]);

6. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

([12]) U skladu s člankom 6. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 182/2011 Komisija „može”, ali ne „mora” dati odobrenje ako se u okviru žalbenog odbora za to ne izjasni kvalificirana većina država članica.

([13]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2002%3A178%3Aoj&locale=hr).

([14]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([15]) Rezolucija Europskog parlamenta od 15. siječnja 2020. o europskom zelenom planu (SL C 270, 7.7.2021., str. 2.), stavak 102.